

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemni nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrvst à Din 2, do 100 vrvst à Din 2.50, od 100 do 300 vrvst à Din 3, večji inserati pett vrvst à Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inozemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vratajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 10L SLOVENJ GRADEC, Slovenski trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.551

Za neodvisnost, svobodo in čast

Včeraj je finski parlament izglasoval proglašenje finskemu narodu, ki brani le svojo svobodo, in poslanico vsem civiliziranim narodom za pomoč — Prve so odgovorile ameriške Zedinjene države s kreditom desetih milijonov dolarjev

Po soglasnih poročilih bodo sovjetti začeli drugo ofenzivo predvsem na enih odsekih fronte, kjer so se morale sovjetske čete zaradi finskega odpora umakniti — Zamrznjenost terena omogoča večje vojaške operacije — Na Karelijski ozini je pričakovan sovjetski čet čedalje večji

Helsinki, 11. dec. j. (Fin. tel. ag) Finski parlament se je včeraj sestjal v plenarni seji, na kateri je izglasoval dve proklamaciji, naslovljene na finski narod ter na vse civilizirane države sveta.

V prvih proklamacijah na finski narod, pravi, da se finska armada uspešno brani na vseh frontah proti sovjetskemu vpadu. Finska brani v tej borbi samo svojo svobodo, samostojnost svoje države, pravice in civilizacijo. Proklamacija ugostavlja, da mora biti finski narod ponosen na doseganje uspeha svoje narodne obrambe. Parlament izreka finski vojski svoje priznanje in neomejeno občudovanje za dela, ki jih je sedaj dosegla in s katerimi je potrdila svojo lepo tradicijo ter dokazala svoj pogum in moč, po katerem je znana in občudovanja ne samo doma, ampak tudi po svetu.

Helsinki, 11. dec. AA (Reuter) V drugi proklamaciji, naslovljeni vsem narodom sveta, je med drugim rečeno:

Finski narod, ki se je trudil, da živi v dobrih odnosih z vsemi drugimi narodi in ki se svojo bodočnost gradil na temelju miroljubnega dela, je postal žrtve brutalnega napada od svojega vzhodnega sosedja, čeprav za to ni dal niti najmanjšega

povoda. Vsihjena nam je bila večja in nam ne preostalo ničesar drugrega, kakor da se branimo in da nadaljujemo to borbo. Finski narod se bori za svojo neodvisnost, svobodo in čast. Mi branimo svojo vero, svoje domove in vse, kar je civiliziranemu narodu sveto.

Washington, 11. dec. s. (Reuter) Ameriška vlada je objavila, da je dovolila Finški kredit 10 milijonov dolarjev za nabavo živil in drugih potrebitin za civilno prebivalstvo.

Dovolitev kredita je bila objavljena nekaj ur po tem, ko je finski parlament naslovil svojo poslanico za pomoč vsemu civiliziranemu svetu.

Kakov izjavlja v ameriških vladnih krogih, nameverava ameriška vlada enak kredit dovoliti tudi Norveški.

Washington, 11. dec. AA. (Havas) Finški poslanik v Washingtonu Hjalmar Prokop je izjavil v zvezi z odobritvijo kredita Finskih iz strani USA, da mu še ni znano, kakšne stvari bo kupila Finska v USA za denar. Finska bo izkoristila sredite v višini 10 milijonov dolarjev. V New Yorku se je že ustanovila — je pripomnil Prokop — ameriška trgovska korporacija, ki bo začela delati v najkrajšem času.

Bern, 11. dec. e. Stockholmski dopisnik švicarskega lista »Baseler Nachrichten« javlja, da so sovjetske železnice prenarepane z vojaki, ki jih stalno posiljajo na finsko fronto Sovjetsko poveljstvo z vso naglico pripravlja drugo ofenzivo. Ugotovljeno je, da so na finski fronti tudi polki iz Kavkaza, kar je pri vojaških strokovnjakih zbuljivo precejšnje začudenje, kajti te čete težko prenašajte finski klima. Javljajo tudi, da so finski letaliči porušili železniško progno pri Murmansku na vzhod.

Bern, 11. dec. AA. (Havas) Vojaško poveljstvo prejema vsak dan na stolne parov smuči, ki jih daruje finski narod za svoje vojake. Med darevalci so tudi najbrži ljudje. Finski narod je prepričan, da se smuči smo najvzamejših sredstev za obrambo domovine. Vsi finski sportniki, zlasti smučarji, ki so kazano najboljši na svetu, kar so dokazali na nedavnih olimpijadih, so se prostovoljno prijavili za armado, kolikor že niso bili poprej mobilizirani.

Novi vpoklici na Finsko

Bern, 11. dec. AA. (Havas) Finska je vpoklicala nove letnike rezervistov, da bi tako mogla dajati čim večje odpor sovjetskim četam, ki se te dni zbrajo na vzhodnem delu bojišča. V Helsinkih so prepričani, da se je sovjetskih vrhovnega poveljstva odločilo izvesti napad v smeri proti Ujeborgu, mestu, ki leži ob Botniškem zalivu. Na tem odseku je finska bojna črta najočaja in je to ozemlje brez vsakih prometnih zvez. Sovjetsko vrhovno poveljstvo ima s to ofenzivo namen Finsko presekat na dva kosa.

Sovjetsko vojno poročilo

Moskva, 11. dec. AA. (DNEB): Poročilo načrtačev avtočne okrožje se glasi: Sovjetske čete so 10. decembra uspredovali na 10 km na vseh bojiščih. V smeri z Uhte je sovjetska vojska zavzela mestec Kualojarvi. Zaradi slabega vremena so sovjetski letaliči izvedli le ogledniške poleta.

Italijanski letaliči v finski vojski

Helsinki, 11. dec. s. (Reuter) Skupina Italijanskih letalec je dosegla v Helsinki. Letalec nameverava vsipiti kot prestopnik v finsko vojsko.

Nemško orožje za Finsko?

Moskva, 11. dec. e. Moskovski radio javlja iz Stockholma poročilo lista »Dagens Tidende«, da je Nemčija poslala Finski vojna letala, orožje in municijo in da je hkrati finski vlad ponudila še večje kolonije orožja, vojne municije in letal. Isti list tudi zatrjuje, da je Nemčija pustila preko svojega ozemlja 50 velikih italijanskih letal.

Ameriška atletska unija je poslala finskemu olimpijskemu odboru resolucijo, ki isto tako izraža upanje, da bo Finska lahko izvedla olimpijske igre. Nadalje pravi da se Finska bori proti napadalcem krogajo svobodo, demokracijo in vero v Boga. Resolucija izraža tudi simpatije za Finsko v njeni borbì in obožja nemško-sovjetski pakt.

Ameriška atletska unija je poslala finskemu olimpijskemu odboru resolucijo, ki isto tako izraža upanje, da bo Finska lahko izvedla olimpijske igre. Nadalje pravi da se Finska bori proti napadalcem krogajo svobodo, demokracijo in vero v Boga. Resolucija izraža tudi simpatije za Finsko v njeni borbì in obožja nemško-

sovjetski pakt.

Senova, 11. dec. a. (Havas) Francoska delegata pri Družbi narodov Paul Boncour in Champotier de Ribes sta imela včeraj posvetovanja z zastopniki Anglike, Jugoslavije, Grcije, Kitajske, Poljske in Švedske.

Zato se glase nariši po vseh razredih rednini. Isto misel je ponovil tudi g.

Na grobu dr. A. Trumbića z besedami Modne Hrvatske — močne Jugoslavije.

Zato ne razumemo, zakaj je dal v među-

ni realki novi direktor odstraniti te naše?? Mar HSS noče močne Jugoslavije!

Ako je hotec, jo mora predvsem čuvati. Prav zares, mnogih stvari ne moremo več razumeti.

DNEVNE VESTI

Slovenka opera pevka v Ljuzu. V Ljuzu, bivšem glavnem mestu Gorenje Avstrijske, so v delželom gledališču letosno opero sezono začeli šele sred novembra z uprizoritvijo Mascagnijeve Cavallerije rusticane in Puccinijeve Giannija Schicchija. Uradni dnevnik za Gau Oberdonau, kakor se zdaj imenuje delžela, je vokalistkemu poroča, da je nastopila tudi nova angažirana opera pevka mezzosopranistka M. Lenka v partijah matere Lucrecie in stare tete. Ta Mi Lenka je Slovenka Milena Stiligojeva iz Ljubljane, hčer odbornika društva »Soča«. Kritik piše: »Toplo in plenito je pristavila Mi Lenka blagovlino svojega alta kot mati Lucia v igro. Poleg glavnih figur je zastavila vso svojo pevsko v igralskem sposobnost Mi Lenka kot starata.« — M. Stiligojeva je sploh prvič nastopila na javnem opernem odru. Po absolviranju dunajske državne akademije je bila takoj angažirana na delželom gledališču v Ljuzu. K njenim pevskim v igralskim studijem ji je pripomoglo tudi Dramatično društvo v Ljubljani. Kakor znano, sta v Nemčiji še dve Slovenki angažirani kot pevki, namreč Fratnikova in Smerkojeva, ki sta prav tako imeli zaslomo pri Dramatičnem društvu.

Konferenca o organizaciji Jadranske straže. V soboto zjutraj je bila v Splitu sejza predsedstva Jadranske traže, ki so se je udeležili delegati vseh oblastnih odporov. Predsedoval je predsednik JS dr. Tartaglia. Na seji se je obravnavalo vprašanje organizacije Jadranske straže.

Sporazum med vsemi panogami industrije in trgovine, Beografska trgovska zbornica je posredovala pri Centrali industrijskih korporacij, da bi se med tekstilno industrijo in trgovino dosegel sporazum glede kreditiranja razširil tudi na vse druge panoge trgovine in industrije. Predlog je bil sprejet, toda izražena je bila želja, naj bi trgovske zbornice vplivalne na svoje člane, da bi se držali obveznosti napravnosti industriji oziroma da bi izpolnjevali svoje obveznosti do industrije.

Težkoči z dobovo premoga in koksa iz Nemčije. Po zadnjem sporazumu nam je Nemčija zagotovila kontingenčno 380.000 ton koksa in 220.000 ton premoga. Minista sta pa že dva meseca, od kar je bila ta pogodba sklenjena, a uvoz premoga in koksa iz Nemčije zadeva vedno na večje ovire. Dobave se vedno bolj krčijo. Nemški dobavitelji utemeljujejo to s pomanjkanjem vagona in vlačilev.

Malo tunov so ujeli leta. Letošnji lov tunov na obali Hrvatskega Primorja je bil zelo slab. Navadno ujamejo ribiči okrog 180.000 kg tunov, letos so jih pa ujeli karjaj 16.000. Zato so začeli v težak gmotni položaj in njihovi dolgori znašajo nad 700.000 din.

DANES
ob 20. ur v franciskanski dvorani
sklopitično predavanje o Ameriki

15.000 km čez USA
PREDAVA ING. MITJA SVIGELJ

Priporočilo Zbornice TOI vsem industrijskim, trgovcem in obrtnikom na področju dravške banovine. V smislu sporazuma, dosegenega na anketi predstavnikov delodajalnih in delojemaljkih organizacij, ki se je vrnila na poziv g. bana dravške banovine pri kraljevski banski upravi dne 5. decembra dopoldne o vprašanju prilagoditve delavskih in nameščenskih zaščitnikov draginjskim razmeram, priporoča Zbornica za TOI v Ljubljani vsem svojim pripadnikom, da v okviru stvarnih možnosti in upoštevajoč producentske razmere v posameznih podjetjih, prilagodijo zaslužke svojih nameščencov in delavcev draginjskim razmeram, kolikor tega došte se niso storili.

Intelektualci, vojni obvezniki, ki nimajo čina rezervnega oficirja. Sobotni sižbeni »Vojni liste« objavlja naredbo vojnega ministra, po kateri se morajo vsi bliví rezervni oficirji, bivše avstro-ogradske vojske in drugih tujih držav sprejeti v našo državljanstvo, ki nimajo v naši vojski čina rezervnega oficirja, temveč so razporejeni kot navadni obvezniki na orožnih vajah, uporabljati za tako službo, ki najbolje v najkoristnejši odgovarja njihovim umskim in fizičnim sposobnostim. Takimi obvezniki se morajo v bodoče skrito postopati v vsem po naredbi ad. br. 7877 z dne 12. februarja 1925. zlasti glede njihovega razporeda v smislu točke 4. omenjene naredbe in razporediti se morajo po starosti v službi za katere so najbolj sposobni.

Nadaljevanje del na banovinskih cestah in objektih okrajnega cestnega odbora Radovljica za čas od 15. do 30. novembra t. l. 1) banovinska cesta I. reda Štev. 2: Boh. jezero—Boh. Bistrica—Zagorič—Lesc—Radovljica—Podvin: V delu je preložitev ceste v odseku od km 0.000 do km 6.000. 2) Ista cesta: V delu je preložitev ceste od km 19.800 do 20.000. 3) V gradini je nova banovinska cesta Srednja vas—Uskovnica. 4) V gradini je nova občinska cesta Jereka—Koprivnik. — Delo je zadano prekinjeno.

Za šolo prirejena hiša. Dne 29. novembra 1939. je bila kolativirana za šolo prirejeno privatno poslopje v Gabriju, srez Novo mesto. Poslopje, ki z adaptacijami stroski stane din 150.000.—, je last kraljevskega šolskega odbora. Poslopje ima 2 učilnici, pisarno, eno družinsko in eno samsko stanovanje za učitelje.

Nov grob. Dr. Viktor in Filipa Peterlini iz Ribnice je zadel hud udarec. Umrla jima je ljubljena mati, ki jo po kopijoju jutri ob 16. na župnem pokopališču v Hrvati. Bodí ji lahka zemlja, težki prizadetim svojem naše iskreno sodeluje.

Vreme. Vremenska napovedi pravi, da bo vedenoma oblačno zmerno mrzlo vreme, tu pa tam bo nekoliko snežilo. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Spulu 15. v Dubrovniku in Kumboru 12, na Rabu 8. na Visu 7, v Beogradu 4, v Ljubljani 2.2. v Zagrebu in Sarajevu 2, v Mariboru 1.9. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.2, temperatura je znašala -1.6.

Zagonetki umor. Ni se pojashjen prvi zgodot v bješčarskem okraju, že je bila storjen nov zgodot. V soboto ponodi so naredili bilus vasi Sadrače umorjenega neznanega mladičnika. Truplo je bilo storjan go. Morilci so odnesli obliko svoje žrtve, najbrž zato da bi bilo težje dognati, kdo je. Zunanji znaki kažejo, da je bil ne-

srečen zadavljen. Najbrž gre zoper za politični umor.

Nesrečo. Delavčeva žena Barbara Marendži iz Tavčarjeve ulice se je včeraj peljala s kolesom čez Enaški most, kjer se je zatelela v nekega drugega koleščja in padla. Zlomila si je noge in so jo morali reševati prepisati v bolničo. Eno leto starata hči trgovskega potnika Anestija Prokofjeva je doma v stanovanju Podturnom zlile nase lonec vrele vode in se opelka po životu. — V Šmartnem pri Litiji si je začigala 18letna Tinca Bregarjeva obliko pri študiu. Dobila je hude opinke po životu. — Posnetnikova hči Frančinka Cepič iz Kaljc je došla doma v kuhinji božastni napad, pri čemer je prevrnila nase lonec vrele vode in se opelka po životu in po obrazu. — Posnetnik Anton Jelovčan iz Martnje vrha si je doma po nesreči prerezal hči na levih roki. — Delavčeva žena Ana Pleško je včeraj po nesreči padla s kolem in si nalomila kost na levi nogi. — V Mladinskem domu na Kodeljevem pa je padel pri nogometu džak Jože Klopčič v sli zlomi desno nogo.

Tudi v Zagrebu je včeraj počival avtomobilisti promet. Včeraj je bila v Zagrebu prva nedelja po uveljavljanju naredbe o omejitvi uporabe benzina in avtomobilskoga prometa. Še boj kakov v Ljubljani se je počinjal Zagrebu, da pravni avtomobili ne smejo voziti. Zagrebške ulice so bile puste. Ker je kazen zelo stroga, je bilo kršitev naredbe zelo malo.

Železniški upravi v blaghotno uvaževanje. Ljubljanski železniški ravnatelj je naredil, da nase postopek na praznik in v nedeljo na Gorenjsko izletniški vlak. Obvestilo smo prejeli ob 18.15. Slovenski Narod pa izide ob 13. Zato je jasno, da željni železniški ravnatelj nismo mogli ustreži. Mnogo važnejše je da potujoče občinstvo ni moglo biti pravčasno obveščeno da bo vozil na praznik na Gorenjsko izletniški vlak. Za bodoči bi prosili železniški upravo, da najobjavljajo take vesti pravocasno, ker so sicer brez pomena.

Romantična ugrabištev bosanske lepotice. V vasi Radčici blizu Gradačca je imela lepa Hatidža Mesić več čestevcev, toda vse je po vrsti oklonila. Imela je radi Sulejma Džanića iz druge vase, toda njeni starši so bili proti temu, da bi se z njim poročila. Za mozo so jili Izbičali sine bogatega gospoda Omera Redića. Ko so prisli svatjev v hišo po novemu, je dekle pogbenilo skozi okno k svojemu izvajalcu in se z njim poročilo. Pobegnilti je pomagal njen zvolejene sam, ki je prisel na po nju z oboroženimi tovarši.

Iz Ljubljane

— Napredovanje uradništva na magistratu. V zadnjih tri letih so napredovali posamezni magistratni nameščenci, dočim je bila ogromna vedna priklajščana. Uradništvo in nameščenstvo je bilo seveda skrajno nezadovoljivo, zadnji čas pa je postala ta nezadovoljnost še bolj ocenjena. Draginja raste iz dneva v dan, a naimeščenec ni prisli niti do upravnega zvišanja dohodkov. Na zadnji občinski sej je občinstvo občinstvo nismo mogli biti pravčasno obveščeni da bo vozil na praznik na Gorenjsko izletniški vlak. Za bodoči bi prosili železniški upravo, da najobjavljajo take vesti pravocasno, ker so sicer brez pomena.

— Dobili smo novega komandirja orozniške postaje. Dosedanjem komandirjem orozniške postaje gospod Cigler Franc ne more zaradi bolezni opravljati svoje težke in zelo odgovorne službe. Zato je orozniški poveljstvo imenovalo te dni novega komandirja g. Franču Čečku, ki je prisel iz vrbaske banovine. Radečani ga prav toplo pozdravljamo, želež mu, da bi se kar najbolj počutil med nami.

— Iz začedovana stopnišča, k. Vilmi V. na Tržaški cesti je prišla ozi dana skraj 25letna neznanca srednje postave, v tem kriju, rdeči bluzi in crnam plastički, ki je prešla za 100 din. čet. da jo pošljajo Vilimi starši. Ker je gorovila preprivelno, jih je Vilma res dala denar, nakar je ženska izginila. Naknadno pa se je Vilma pripravila, da je nasledja prevezati stopnišči in obrnila se je na policijo. Slepka, ki ima na vesti najbrž vec sleparjev.

Sokoli! Posečite in podpirjite Sokolski king v Škofji!

— Ij Tatvine kočje. Maksu Betinku je tak odpeljal 1000 din vredno kolo znamke Fenomen. Izpred neke hiše na Karloški cesti — Pred skofijo 13 je bilo ukradeni prav tako 1000 din vredno kolo znamke Tajtjuna Rudolfa Usu. — Izpred hiše št. 22 na Šmartnici cesti je bilo po neznancu odpeljano 1350 din vredno črno pleščko žensko kolo znamke »Bosche Franši Zdeslavči«. — Izpred Vetrovske trgovine na Tyrševi cesti je tak odpeljal 1200 din vredno kolo Mila Žrimšča. — Aleksandrovi cesti z dvorščka hiše št. 8 je bilo ukraden 1200 din vredno kolo Stanislava Potru. — Vincencu Čadu pa je nekdo ukradel 1300 din vredno kolo znamke »Tajtjuna« izpred Gospodarske zvezne na Tyrševi cesti.

Iz Kranja

— Kranjski železnični klub bo imel svoj edini občini zbor v sredo 20. decembra v ovski sobi hotela »Staro počas«. — Igrali na večer so se ponedežljivo, sredah in petekih od 20. ure dalje, na kar člane opozarjamo. Iste dneve se lahko prijavijo nedvpra.

— Sedaj so jih za dobit. V temu, ki je bil storjen pretekli teden v Bašnji v letno časico g. Ravnika, smo že poročali. Na večerji se je sedaj ponedežljivo prijeti cigane, ki so imeli poleg drugih ukradenih stvari tudi skoraj vso opremo z letne hišice. Početki so se prijeti vložilec in nekaj blaga, toda lastnik bo še vedno trepi precejšnjo skodo, saj mu nihče ne bo povrnih stroškov, ki jih bo imel z vračanjem opreme.

Iz Radeč

— Dobili smo novega komandirja orozniške postaje. Dosedanjem komandirjem orozniške postaje gospod Cigler Franc ne more zaradi bolezni opravljati svoje težke in zelo odgovorne službe. Zato je orozniški poveljstvo imenovalo te dni novega komandirja g. Franču Čečku, ki je prisel iz vrbaske banovine. Radečani ga prav toplo pozdravljamo, želež mu, da bi se kar najbolj počutil med nami.

Maribor porazil Ljubljano v biljardu

— Maribor, 11. decembra. Včeraj se je vršil v Mariboru med Ljubljano in Mariborom, ki ga je Maribor odločil v svoji korist v razmerju 5 proti 3. Rezultati so bili naslednji: Hobacher (M) : Eisenhart (L) 1000 : 691, Orehel (L) : Bender (M) 1000 : 817, Lepajc (M) : Seunig (L) 1000 : 894, inš. Kodela (L) : Koser (M) 500 : 218, Posch (M) : Šivic (L) 500 : 308, Podolanski (M) : Prinčič (L) 500 : 389, Zavrhnik (M) : Pevalek (L) 500 : 412, Bernhart (L) : Strniša (M) 500 : 411. Turnir se je pričel v soboto popoldne v kavarni Jadran in se je nadaljeval včeraj popoldne.

Iz Celja

— Celjska nogometna poduzevna ustanovljena. V gostilni »Pri turški mački« v Gledališki ulici je bil v nedeljo ustanovni obvezov v biljardu med Ljubljano in Mariborom, ki ga je Maribor odločil v svoji korist v razmerju 5 proti 3. Rezultati so bili naslednji: Hobacher (M) : Eisenhart (L) 1000 : 691, Orehel (L) : Bender (M) 1000 : 817, Lepajc (M) : Seunig (L) 1000 : 894, inš. Kodela (L) : Koser (M) 500 : 218, Posch (M) : Šivic (L) 500 : 308, Zavrhnik (M) : Pevalek (L) 500 : 412, Bernhart (L) : Strniša (M) 500 : 411. Turnir se je pričel v soboto popoldne v kavarni Jadran in se je nadaljeval včeraj popoldne.

— Ustavitev avtomobilskoga prometa ob nedeljah in sobotah popoldne je bila uvedena na vse črti: promet je bil povsem ustavljen, če izvzamemo nekaj uradnih in diplomatskih avtomobilov. Ceprav se je naredba o omejitvi avtomobilskoga prometa ob sobotah od 14. do ponedežljika ob 8. uveljavila že prejno nedeljo ter so se jih držali skoraj vse avtomobilisti, četudi bi se lahko izgovarjali, da zanje se niso vedeli, vendar je nastalo popolno mrtvilo v avtomobilskem prometu. Še v soboto včeraj je vozil po naših cestah nekaj avtomobilistov iz Hrvatske, kiomejti vozil po naših cestah nevede so kršili nove predpise tudi nekateri podeželski avtomobilisti.

— Ustavitev avtomobilskoga prometa ob nedeljah in sobotah popoldne je bila uvedena na vse črti: promet je bil povsem ustavljen, če izvzamemo nekaj uradnih in diplomatskih avtomobilov. Ceprav se je naredba o omejitvi avtomobilskoga prometa ob sobotah od 14. do ponedežljika ob 8. uveljavila že prejno nedeljo ter so se jih držali skoraj vse avtomobilisti, četudi bi se lahko izgovarjali, da zanje se niso vedeli, vendar je nastalo popolno mrtvilo v avtomobilskem prometu ob nedelji. To postane lahko vsej občinstvu, da zanje se niso vedeli, vendar je vsej črti: promet je bil povsem ustavljen, če izvzamemo nekaj uradnih in diplomatskih avtomobilov, ki so prisli iz Nemčije. Pa tudi avtomobilisti, ki so prisli iz drugih banovin. Posledice ustavitev avtomobilskoga prometa ob nedeljah so bodovali v tujskoprometnih krajih nedvonomno kmalu pokazale.

— Ko je bila naredba že uveljavljena, so se sklecali za 5. t. m. v Beograd anketno o omejitvi motornega prometa. Upravljanje je, kakšni so rezultati in ce v tem je prislo do omejitve porabe tekočih goriv. Niso pa mogli prizakovati, da bo omejitev takšna, da ob sobotah ne bodo mogli voziti.

— Ustavitev avtomobilskoga prometa ob nedeljah in sobotah popoldne je bila uvedena na vse črti: promet je bil povsem ustavljen, če izvzamemo nekaj uradnih in diplomatskih avtomobilov. Ceprav se je naredba o omejitvi motornega prometa ob sobotah od 14. do ponedežljika ob 8. uveljavila že prejno nedeljo ter so se jih držali skoraj vse avtomobilisti, četudi bi se lahko izgovarjali, da zanje se niso vedeli, vendar je nastalo popolno mrtvilo v avtomobilskem prometu ob nedelji. To postane lahko vsej občinstvu, da zanje se niso vedeli, vendar je vsej črti: promet je bil povsem ustavljen, če izvzamemo nekaj uradnih in diplomatskih avtomobilov, ki so prisli iz Nemčije. Pa tudi avtomobilisti, ki so prisli iz drugih banovin. Posledice ustavitev avtomobilskoga prometa ob nedeljah so bodovali v tujskoprometnih krajih nedvonomno kmalu pokazale.

— Dela na cesti Senovo—Veliki Kamen se po treh letih odmora zoper nadaljujejo. Veliko zaslužo pri tem imajo zlasti oni, ki so javnost opozorili na nujno potrebo javne javne delo. Zapostilo se je veliko

Tudi učenjaki so zmotljivi

Trije primeri, ki kažejo, kako temeljito lahko nasede hudošničev ali nagajivemu naključju celo učenjak

Učenjaki so ljudje kakor vsi drugi in zato ni čuda, da se tudi oni včasih zmotijo. Iz zgodovine geologije je znan primer vürzburškega profesora Adala Beringerja. Izdal je leta 1726 knjigo »Lithographia Wirceburgensis«, v kateri je opisoval različne kamenine, ki jih je bil našel v kamnolomu blizu Würzburga in v katerih so bile med drugim tudi takе neverjetne stvari kakor odstisi celih rastlin z listi vred, metulji s krili, podobe solnce in lune, latinske in hebrejske črke itd. Ko je knjiga izšla je pa našel profesor v kamnolomu tudi še odstis svojega imena. Pozneje je prišlo na dan, da je bil postal profesor študent budomnih študentov, ki so odštise sami izdelovali in jih v kamnolomu zakopavali! Profesor je hotel seveda svojo knjigo umakniti s knjige ter ga v pokupil je vse izvode kolikor jih je bilo. Vses seveda ni mogel dobiti in nekaj ih je še zdaj v nekaterih knjižnicah kot prava redkost.

Manj znano je, da se je pripetilo v preteklem stoletju nekaj podobnega tudi v Franciji. Tam pa ni šlo za okamnine temveč za skrivnostno pisavo ameriških Indijancev. Bilo je za časa Napoleona III. ko so mnogi učenjaki ukvarjali s hierogliji in razni mi drugimi pisavami starih kulturnih narodov. Markiz de Paulini, tuđi navdušen bibliofil, je našel pri nekem pariskem starijanru zbirko 200 listov, pokritih s prečudnimi hierogliji iz Kanade. Markiz je zbirko kupil in jo spravil v svojo knjižnico pod imenom »Knjiga divakov«. Ko jo je pa pokazal nekaterim strokovnjakom, med njimi glavnemu knjižničarju Arsenalu v Toulonu Paulu Lacroixu ali ravnatelju »Lepih umetnosti« Mercetu, so ga vsi zagovarjali, da je to izredno zanimiva stvar in sploh velevalno odkritje, češ da je ta knjiga prvič pokazala znanstvenemu svetu najstarejši način, kako so se v pisavi izražali peruanški Inki.

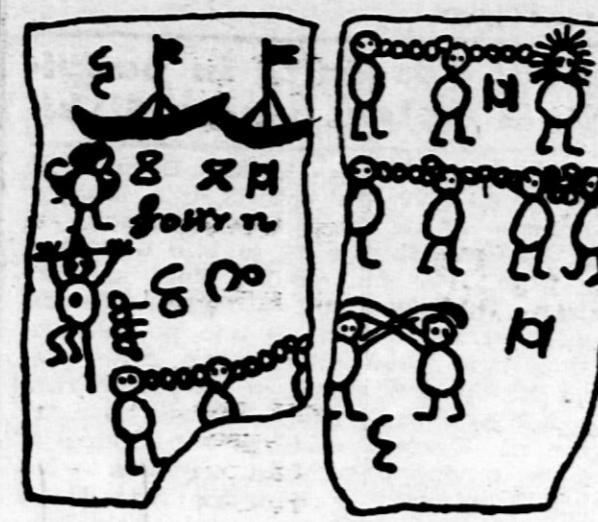
Glas o tem redkem odkritju je kmalu prisel do vladarskega dvora in Napoleon III. je na prigovaranje svoje prvega ministra Walewskija, sina Napoleona I. in lepe Poljakinje, odobril velik znesek

za izdajo tega dela v tisku. Bili je prepričani, da si bo francoska znanost s tem pridobil veliko slavo. Uredništvo dragocenega knjižnega dela je bilo povrjenje znanemu učenjaku Emanuelu Domenechu, ki se je bil zaravnal iz Amerike, kjer je proučeval življenje rdečkozveč Domenec, ki je parpel do spoznanja, da je tistih 200 listov »logična in organična celota«. Razdelil jih je v 12 poglavij tako, kakor da ima opraviti z romanom ali učbenikom. Nekatera poglavja so ga baje silno presenetila, ker je z absolutno gotovostjo ugotovil, da opisuje eno poglavje začetek krščanstva med poednimi indijskimi plemenami, drugo govor o domovini Indijancev, tretje zopet o delu misjonarjev med njimi itd. Listi so bili reproducirani kot tablice z razlagom.

Kakšni so bili ti hierogliji. Vdimo na sliko, kjer sta reproducirani, dve strani iz Domenechove zbirke. Domenechova razlagata v njim se glasi: prva vrstica strani 132 predstavlja dve ladjici pljuči od vzhoda proti zapadu. Pod prvo ladjico se diviga človeška postava ki kaže njena upognjena roka na oblico živil in na cvetče združje. Malo nižje vidimo človega na krizi in več ljudi v okovih. Tvrstica se nadaljuje tudi na sledi strani 133. Glava enega teh sužnjev ima okrog sebe glorijsko vznak da le to visevnik duhovnik. Vse delo krasno vezano, je izšlo s francoskim naslovom »Ameriški ilustrirani rokopis o ideografiji rdečkozveč delabcev«. Emanuela Domenecha apostolskega in sijonarja častnega kanonika montpellierskega, člena papeške tiberinske akademije in člena orientalskega in ameriškega zemljepisnega društva v Franciji. Dejo je izdan s podporo državnega ministra in cesarskega doma. Leta izdaje je bilo 1860.

Približno čez dva meseca po izidu so se jeli oglašati učenjaki z dvomi o pišavi peruanških Inkov. Končno je pa prvič za zdajatelja strašec udarec izkazal o in dokazalo se je namreč, da izvirajo listi z rimbami res iz Kanade da so pa delo sinčka nekoga nemškega lovca na divje zvez-

ri. Deček se je kratkočasil, ko je bil njen obč na lovu s tem, da je risal po parnjih možicah rože, orodje in podobno.

tu pa tam je pa skušal tudi kaj napisati. To kar je smatral Domenech za verige, ni bilo nič drugega, nego venec klobas. Suhe klobase so bile menda glavna hrana lovčeve družine, ali pa jih je imel deček zelo rad in zato jih je risal skoraj na vsakem listu. Te klobase, dozdevne verige sužnjev, so vzbudile najprej dvom o tem da gre za pisavo starih Inkov. Tako se je polagoma vse pojasnilo in nihče ni mogel dvomiti, da gre za primer mistifikacije, kakršnih je na svetu malo.

Zdaj se nam zdi komično, če beremo s koliko slavo je bil izdan ameriški rokopis s slikami in kako pojavljajo so o njem pisali mnogi strokovnjaki. Ko se je izkazalo da gre za mistifikacijo, so se vsi kritiki z izdajateljem vred drali za trebuhe od smeha in za njimi se je smejaš kraljal vsa učena Evropa. Knjiga je bila seveda takoj vzeta iz prometa in sežana. Okrog 60 izvodov se je pa le ohranilo in to so bibliografske redkosti v nekaterih velikih evropskih in ameriških knjižnicah.

Ob zaključku je že bilo na predlog g. Vinkoviča kot zastopnika Narodne strokovne sveze sklepljeno, da bo vnesena v rezolucijo še zahteva glede povišanja podpor brez posebnim.

Krojaški pomočniki za zvišanje plač

Ljubljana, 11. decembra

Zaradi vedno naraščajočega draginje in že tak nujnih kolektivnih pogodb v oblačilni stroki je na inicijativi svojih članov sklicano Osvrtno društvo oblačilnih delavcev za Slovenijo podružnica v Ljubljani, zborovanje vseh krojaških pomočnikov šivil in modinstvin (svih članov in članic) dne 29. novembra.

Zaradi današnjega težkega gospodarskega položaja so člani uvideh potrebo po resni akciji za zboljšanje svojega zasluga in so se tudi temu primerno v lepem številu odzvali. Glavni razgovor zborovanja je bil položaj kolektivnih pogodb in način njihovega povračila.

Sloganski sklep članstva je bil, da se plati po kolektivnih pogodbah in nad njimi za vse tukaj enako dvignejo za 25% ter se ta povnek kolektivnem potom potrdi. Za šivilne in modinstvine, ker nimajo kolektivnih pogodb pa pa se njihove plače nastanijo na uredbo o minimalnih mezdah, je bil predlog da se dvignejo njihove plače za 25% nad mezo minimalne uredbe in nad plačo, ki so že nad mezo po minimalni uredbi.

Naučni zborovalec in zborovalec so bili trdno odločeni, priboriti si zvišanje plač po tem sklepu in predlogih.

V uvidnem razsodbo javnosti sporoča mo, da nam je znano, da se je draginja dvignila še mnogo više nad naše zahteve in vidiči je, da se bo, žal še nadalje dvigalo.

Redko vsem občinstvom, banovinaskim in državnim nameščencem in upokojencem naj se povprašajo prejemki v sorazmerju z rastajočim dragim.

9. Sprito izrednega položaja naj oblastva omogočijo svobodnim strokovnim organizacijam delavcev in nameščencev v njihovih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja širokih delavcev in nameščenskih množic polno svobodo in na jih pri tem važenem delu tudi veseljansko podporo.

10. Obvezno zavoravanje trgovskih sodelavcev vseh kategorij pri Pocojniku neskrivno za nameščence v Ljubljani naj se izvrši že 1. januarja 1. 1940.

11. Cimpres naj se razpiše volitve v vse delavce in nameščence ustavno.

12. Ta rezolucija naj se takoj dostavi centralnam vseh svobodnih strokovnih organizacij in odločajočim oblastvom.

te novice... In zdele se je, da jo mora ištenje steti kakov udarec groma.

Moč pred ujo si je naenkrat zastri obraz z žulfavimi rokami in vse njegovo telo se je skrušilo v netaknute tugi. Dvakrat so mu zadrževali ramena, sunkovito in divje, kakor da hoče nekaj odtrgati od sebe, potem so se mu pa roke zvezle... Dodači so bile čudno, bolestno suhe. Samo njo goste ostre lične kosti so se že bolj zaostri.

— Vstopite vendar...

— Hvala — se je obrnila kakor hipnotizirana in smrtno utrujenih korakov je odšla.

Ni imel toliko moči, da bi ingovoril besede, ki bi jo mogla zadržati.

Cez tri ure — solnce se je še nagibalo v čarobnih barvah k zatonu — je Heran pogledal skozi okno.

Tam daleč pod drevesom v gozdu je nekdo sedel. Vzel je daljnogled. Bila je ona — Luisa.

Zria je nekam v daljo na vijoličasto nebo s pogledom, otočnim, kakor zapuščeno pokopalisko. Glava je bila sklonjena in obupano mirna... A vlažne sence na zemlji so se jole razraščati v gigantike dimenzije, da bi mogli njihovi konci zagledati preko vrhov svojih tvorcev največji prizor čudovito lepo čudo dneva: v rdeče razvavelo veliko solnce, zahajajoče v rdečkasti zariji za modrikasto steno gora...

KONEC

Železniški staropokojenci

Ljubljana, 11. decembra

Železniški staropokojenci prosijo ponovno naj bi se jih včas končno vendar usmili in jih glede na rapidno naraščanje cen življenjskih potrebščin prevedla v sedaj obstoječi uradniški zakon. Prostimo, naj se le malo pomisliti, kako je mogoče staropokojencu s 500—700 din mesечно danec živeti. Ta meseci znesek pa ne pride v postope samo za upokojence samega, ampak za vso njegovo družino.

Še iz tega je razvidno, v kako žalostem položaju so železniški staropokojenci. Povabiljamo se enkrat našo prošnjo za zboljšanje našega položaja.

Prizadeti.

kurjavo vodarino	100 >
najcenejša živila	500 >
Skupaj	880 din

Vätepa pa še ni bleka, perilo obutev, k temu pa se nepredvideni stroški, kar govorijo znaša mesечно skupaj 150 din.

Saj smo vendar tudi mi služili po 30—35 let aktivno in večinoma tudi v Jugoslaviji in ko smo danes izčrpani, dobivamo od 80 do 100% nižje pokojnine kakor naši kolegi novopokojenci, in celo ti danes tarnači, da s svojimi pokojninami ne morejo več izhajati.

Ze iz tega je razvidno, v kako žalostem položaju so železniški staropokojenci. Povabiljamo se enkrat našo prošnjo za zboljšanje našega položaja.

Tudi profesorjem je treba zvišati plače

Njihove življenje ni več življenje, temveč samo životarjenje

Ljubljana, 11. decembra

Iz profesorskih vrst naši pričevanje:

Naraščajoča draginja težko prizadeva profesorje. Znano je, da so profesorji v svojem poklicu vse zelo preobrezani z delom Prekomerno število ur, prenatrpani razredi veliko pomanjkanje učnih prostorov in s tem v zvezi popoldanski pouk — vse to so dejstva, ki poleg drugih ovira otežujejo že itak težko vzgojno delo. Profesor, ki so jih doslej prejemali profesorji, so bile tako skopod odmerjene, da so komaj zadoščale za najskromnejše življenje. Kulturnim potrebam, knjigam, časopisu revijam, gledališču razstavami pa so se večinoma moral profesorji že doslej odpovedati. Tako življenje pač ne moremo več imenovati življenje — to je životarjenje!

Sedaj pa je draginja, ki z dneva v dan narašča! Že je pognač večino profesorskih družin v obupno težko položaju! Z grozno vodočočno, ker nihče ne more vedeti kako se bo draginja se raznahajala in kaj bo vse obsegala. Niteta ne vemo ali jo bodo mogli zajeziti. Tu je potrebna pomoč Profesorške družine, ker vse uradniške družine, nimajo nobenih zalog: niti dovolj oblike in obutve ter perile niti živil niti denarja. Tudi zdravja in živev ne! Saj je naravnost uganka, kako so profesorji mogli doslej živeti, posebno mladi profesorji pa tudi starejši predvsem tisti, ki imajo števileno družino. Brez nepreravnega omejevanja, brez stalne odpovedi pač vse na slo. Z naraščajočo dragino je pa se huje.

Kakšne nedogledne posledice za solo in mladino in tako za vso narodovo bočnost bodo sčasoma izvrale také razmere, se ne da na kratko niti povedati. Ali je že kdaj kdo premislil da profesor vrati najmanj dve tretjini svojih službenih poslov doma: priprave za pouk, popravljanje zvezkov strokovno izpopolnjevanje?

Za vse to delo profesor po srednjih sošah nima prostora na razpolago. Tudi na najmodernejših sošah so na razpolago le zbornice, razmeroma majhne, saj so redko dvorane. Ki pa, če so te tako prostorne, ne morejo zadoščati za jedilnico, družinsko sobo, sprejemnico, otroško sobo in profesorjevo delovno sobo hkrat. Za težko duševno delo rablji profesor miru, torej je tretja soba zanj nujno potrebna. Ob tem pa za svoje uradno delo troši se svojo kurjavo in razvjetljavo. Kakšna je cena stroškovnega stanovanja v mestu, na periferiji ali tudi na skrajnji periferiji, je znanost. Kako naj si profesor posebno mlajši, namreč trošobno stanovanje v mestu, ko nameščatnik zasluži mesečno komaj dva stotin, kaže včak nujno tako stanovanje stane? Če pa stanuje kje daleč zunaj, ima takzna zvezek svoje posledice, predvsem izgubo časa za pot do šole in do knjižnice, večjo obrabo obutve ali pa stroške za zavzeto prevozno sredstva.

Tudi Ti, dragi pokojnik, si se strinjal z nami — istotko misli in obožja smrt. A sedaj? Sedaj si bil ves čas svoje bolezni nasprotne misiljenja — začel si si smrti, zahrepel po zadnjem počutku. Nisi se je bol, le proslil si jo naj. Te reši trpljenja, in res! Narava je zgubila krasoto: zemlja je postala prazna drevje, golo, raz vej jo odpadlo listje, rože so odcvetele, ptice utihne. Tvoj duh pa je odpalval v vedenju. Ne objukujemo Tvoje smrti, ne bregar Ti in srca Tvoja. Ne boš mi bregar v bivalnostjo spominjal. Bil si vzoren učitelj — šolski voditelj in si se kot prosvetni delavec zanimali tudi za čebelarstvo, sadjarstvo itd. Mi, ostali, žalujemo zato, ker Te ne bomo več videli, ne žalujemo pa...

Iškrepo na socustvujemo s Tvojo rodbo, ki so z lasti v obupni zemlji. Iz lin župnijske cerkve se otočno razlega čez hribe in doline mrtvaka melodijski in tesno je pri srcu nam, ki smo Te ljubili in spoštovali. Počivaj mirno v hladni zemlji!

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

POZOR!

Prodam caa 500 kub. m lepe bukovine. Ponudbe z navedbo cene in piaciča naj se glase za stojec les v gozdu 4 km od žel. postaje ali franko postaja do 15. dec. 1939. Založnik, Slovenjgradec, Cankarjeva, 3374

OREHOVA JEDRCA

nova, sortiran cvetlični med in medico dobiti na cene je v MEDARNI

Ljubljana Židovska ul. 6. 48.T.

PREMOG KOKS · DRVA

audi

</div